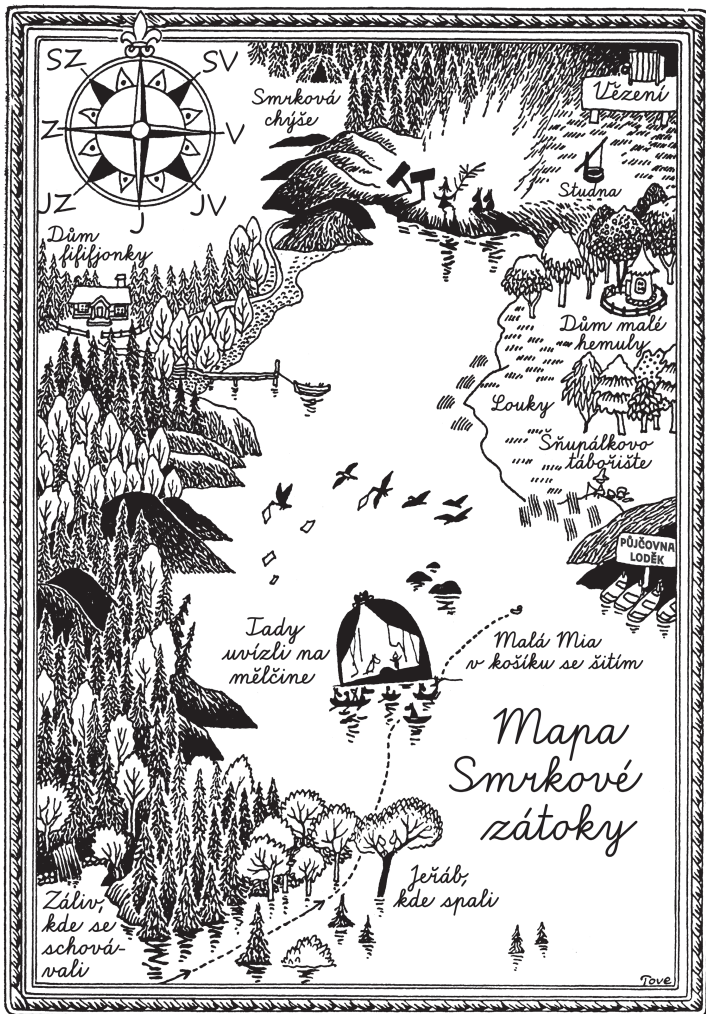

TOVE JANSSONOVÁ

BLÁZNIVÉ LÉTO

Přeložil Libor Štukavec
Argo, Praha 2024

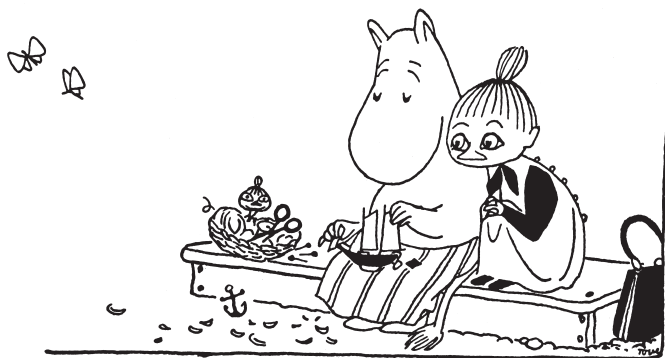
TOVE JANSSONOVÁ BLÁZNIVÉ LÉTO

Ilustrovala Tove Janssonová.
Ze švédského originálu Farlig midsommar,
vydaného roku 1954, přeložil Libor Štukavec.
Grafickou úpravu a sazbu provedl Martin Pecina.
Odpovědný redaktor Richard Klíčnick.
Jazyková redakce Dagmar Hartlová.
Jazyková korektura Hana Gelnarová.
Technický redaktor Milan Dorazil.
Vydalo nakladatelství Argo,
Miličova 13, 130 00 Praha 3,
argo@argo.cz, www.argo.cz,
roku 2024 jako svou 5580. publikaci.
Vytiskla tiskárna Akcent.
Vydání čtvrté, v Argu první.

ISBN 978-80-257-4477-2

Aktuality o našich titulech můžete sledovat
na www.facebook.com/argo.cz
Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod
KOSMAS, sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice,
tel: 226 519 383, fax: 226 519 387
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz
Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém
přátelském knihkupectví www.kosmas.cz

Věnováno Vivice

PRVNÍ KAPITOLA

O LOŤCE Z KŮRY A HOŘE CHRHLÍCÍ OHEŇ

Muminkova maminka seděla na prosluněných schodech a připevňovala k plachetnici z kůry stěžně, ráhna a lanoví.

Pokud se pamatují, má takový škuner dvě velké plachty vzadu a několik malých trojúhelníkových vpředu u čelenu, přemítala v duchu.

Kormidlo bylo ze všeho nejtěžší a úložný prostor zase nejzábavnější. Muminkova maminka vyrobila z kůry maličký příklop. Když ho položila na otvor, kam patřil, padl jako ulitý a tenkými okraji těsně přilnul k palubě.

„Pro případ bouře,“ řekla si pro sebe a šťastně vzdychla.

Vedle ní seděla na schodech mimlina dcera, s koleny až pod bradou, a přihlížela. Viděla, jak

maminka upevňuje stěžňová lana špendlíky s různobarevnými skleněnými hlavičkami a vrcholky stěžňů zdobí červenými trojcípými praporky.

„Kdo to dostane?“ zeptala se mimlina dcera nábožně.

„Muminek,“ odpověděla maminka a současně hledala v košíku se šitím vhodné kotevní lano.

„Nestrkej do mne!“ vykřikl slabounký hlásek z košíku.

„Propánakrále,“ vydechla muminkova maminka, „tvoje sestřička je už zase v mém košíku. Popíchá se o jehly.“

„Mio!“ pronesla mimlina dcera výhrůžně a snažila se svou sestru vyštourat z přadenu příze. „Okamžitě vylez!“

Malá Mia však zalezla do košíku ještě hlouběji a úplně se v přadenu ztratila.

„Nejhorší na tom je, že je tak malinká, ať už k tomu došlo jakkoliv,“ stěžovala si mimlina dcera. „Nikdy nevím, kam se ztratila. Nemohla bys jí taky udělat lodičku z kůry? Plachtila by v sudu s dešťovou vodou a já bych aspoň věděla, kde je.“

Muminkova maminka se zasmála a vytáhla z kabelky kousek kůry.

„Myslíš, že tenhle malou Miu unese?“ zeptala se.

„Určitě,“ odpověděla mimlina dcera. „Musíš jí ale z kůry taky udělat malý záchranný pás.“

„Smím to klubko rozstříhat?“ křikla malá Mia z košíku se šitím.

„Když ti to udělá radost,“ odpověděla muminkova maminka. Rozplývala se obdivem nad svou plachetnicí a zkoumala, jestli na něco nezapomněla. Držela ji v tlapce a vtom přiletěla velká černá saze a uložila se zrovna na palubu.

„Ale fuj,“ zhrozila se muminkova maminka a odfoukla ji. Jenže za okamžik přiletěla další saze a sedla jí na čenich. Bylo jich ve vzduchu plno.

Muminkova maminka se zvedla a povzddechla si.

„Ta hora chrlící oheň je tu jen pro zlost,“ prohlásila.

„Hora chrlící oheň?“ zeptala se malá Mia se zájmem a vykoukla z košíku se šitím.

„Ano, kousek odtud je hora, a ta teď začala chrlit oheň,“ vysvětlovala muminkova maminka. „A saze. Co jsem se provdala, chovala se klidně a zrovna teď, když jsem pověsila velké prádlo, se znovu rozsoptí a všechno bude černé...“

„Všichni shoří!“ radovala se malá Mia. „A všechny domy, zahrady, hračky, sourozenci i jejich hračky shoří!“

„Hlouposti,“ odbyla ji muminkova maminka přívětivě a odfoukla si malou sazi z čenichu.

Pak se vydala hledat muminka.

Pod svahem, hned vpravo od stromu, kde měl muminkův tatínek zavěšenou houpací síť, byla velká jáma plná čiré, hnědé vody. Mimlína dcera vždycky tvrdila, že uprostřed je bezedná. Možná

měla pravdu. Kolem tůňky rostly lesklé široké listy, na nich odpočívali vážky a vodouši, a pod hladinou kroužili rozježení drobní tvorové důležitého vzezření. O něco hlouběji se leskly žabí oči ze zlata a někdy bylo vidět, jak se tam na okamžik mihnou i žábiny tajuplní příbuzní, kteří bydleli dole v bahně.

Mumínek ležel na svém obvyklém místě (lépe řečeno na jednom ze svých obvyklých míst) schoulený v zelenožlutém mechu a s oháňkou pečlivě stočenou pod sebe.

Díval se vážně a spokojeně do vody a poslouchal přitom šustění křídel a ospalé bzučení včel.

Ta je pro mne, pomyslel si. Určitě pro mne. První loď z kůry, kterou v létě udělá, je vždycky pro toho, koho má nejradši. Pak to trochu zaonačí, aby si nikdo nepřipadal ublížený. Jestli ten vodní pavouk pojede na východ, žádný člun nebude, jestli zamíří na západ, člun bude, jenže tak malý, že bude o strach vzít ho do ruky.

Vodní pavouk klouzal pomalu na východ a muminkovi se vedraly slzy do očí.

Vtom zašustěla tráva a z šošolek vykroukla maminčina tvář.

„Ahoj,“ řekla. „Něco pro tebe mám.“

A opatrně posadila plachetnici na vodu. Ta se pěkně zakolébala nad svým zrcadlovým obrazem a začala po hladině křížovat, jako by nikdy nic jiného nedělala.

Muminkovi bylo hned jasné, že na člun zapomněla.

Otřel přívětivě svůj čenich o její (bylo to jako pohladení bílým sametem) a řekl:

„To je ta nejkrásnější loď, jakou jsi kdy udělala.“

Posadili se vedle sebe do mechu a dívali se, jak škuner plachtí přes tůňku a přistává u listu. Slyšeli, jak v dálce u domu křičí mimlina dcera na svou sestřičku:

„Mio! Mio! Dítě jedno nezvedené! Miiiii! Okamžitě domů! Vykrákám tě za vlasy!“

„Zase se někam schovala,“ poznamenal mumi-
nek. „Vzpomínáš si, jak jsme ji jednou našli u tebe
v kabelce?“

Muminkova maminka přikývla. Seděla s čeni-
chem u hladiny jezírka a dívala se na dno.

„Něco se tam dole blýská,“ řekla.

„To je přece tvůj zlatý náramek,“ připomněl jí
muminek. „A nákotníček slečny Ferky. Nebyl to
dobrý nápad?“

„Velkolepý,“ odpověděla maminka. „Od teďka
budeme všechny šperky ukládat do hnědé prame-
nité vody. Jsou v ní zdaleka nejhezčí.“

Mimlina dcera dál stála na schodech mumi-
ního domu a vřískala, až jí hlas přeskakoval. Malá
Mia se jí zatím vysmívala v některém ze svých ne-
sčetných úkrytů. A to její sestra věděla.

Měla by mě lákat medem, pomyslela si Mia. A hned jak se objevím, nařezat mi.

„Ty, poslyš!“ obrátil se muminkův tatínek na mimlinu dceru z houpací židle. „Jestli budeš takhle křičet, nepřijde nikdy.“

„Křičím jenom kvůli svému čistému svědomí,“ prohlásila mimlina dcera důležitě. „Když maminka odjížděla, řekla mi: „Svěřuji ti do péče tvou sestřičku, a jestli ji nedokážeš vychovat ty, tak nikdo, protože já jsem to vzdala hned od začátku.“

„Tak dobrá,“ odpověděl muminkův tatínek. „Jenom křič, když tě to uklidní.“ Načež si vzal ze stolu se snídání kousek piškotové bábovky, obezřetně se rozhlédl a omočil bábovku v konvičce se smetanou.

Bylo prostřeno pro pět členů rodiny, šestý talíř ležel pod stolem na verandě, protože mimlina dcera tvrdila, že si tam připadá víc nezávislá.

Miin talíř, pochopitelně maličký, ležel uprostřed stolu ve stínu vázy s květinami.

Vtom se po zahradní cestičce přihnala mumin-kova maminka.

„Jenom klid, drahá,“ konejšil ji muminkův tatínek. „Najedli jsme se ve spíži.“

Maminka udýchaně vyběhla na verandu a prohlížela si stůl se snídání. Ubrus byl samá saze.

„Jemináčku!“ vykřikla. „To je horko! A těch sazí! Ta ohnivá hora je nám jen pro zlost!“

„Kdyby byla trochu blíž, mohl bych si aspoň porídit těžítko z pravé lávy,“ dodal tatínek toužebně.

Bylo skutečně horko.

Mumínek dosud ležel u velké tůňky a díval se do nebe. Bylo úplně bílé a vypadalo jako stříbrný kotouč. Od moře slyšel, jak na sebe pokřikují mořští ptáci.

Ve vzduchu je bouřka, pomyslel si mumínek ospale a vstal z mechu. A jako vždycky, když se měnilo počasí, když se stmívalo, nebo se objevila nezvyklá zář, zatoužil po Šňupálkovi.

Šňupálek byl jeho nejlepší kamarád. Slečnu Ferku měl samozřejmě taky strašně moc rád, ale s holkou je to přece jen něco jiného.

Šňupálek byl rozvážný a měl nesmírné vědomosti, ale nemluvil o nich zbytečně. Vyprávěl o svých cestách jenom někdy a to se pak posluchač nadýmal pýchou, jako by ho přijal do tajného spolku. Mumínek se vždycky ukládal s ostatními k zimnímu spánku, jakmile napadl první sníh. Šňupálek však putoval na jih a do muminiho údolí se vracel až příští jaro.

Letošního jara se nevrátil.

Mumínek ho vyčkával od okamžiku, kdy vylezl ze zimního pelíšku, ale ostatním o tom nic neřekl. Když nad údolím přeletěla ptačí hejna a ze severních svahů zmizel sníh, začal být netrpělivý. Nikdy to netrvalo tak dlouho. Nastalo léto a Šňupálkovo tábořiště u řeky zarostlo zelení, jako by tam nikdy nikdo nebydlel.

Mumínek na svého přítele stále čekal, ale už ne s takovým nadšením, spíš s výčitkou a trochu unaveně.

Jednou se o té záležitosti zmínila slečna Ferka u oběda.

„Šňupálek se letos nějak opozdil,“ poznamenala.

„Co víš, třeba už vůbec nepřijde,“ přidala si mimlína dcera.

„Určitě ho sežrala Morana!“ vykřikla malá Mia. „Nebo spadl do díry a je na placku!“

„Jen klid,“ vložila se do hovoru mumínkova maminka. „Šňupálek si vždycky dovede poradit.“

Stejně je to divné, pomyslel si mumínek, a dál se pomalu procházel kolem řeky. Všude jsou morany a policajti. A propasti, do kterých se dá spadnout. Může taky zmrznout, vyletět do vzduchu, spadnout do moře, může mu zaskočit kůstka v krku nebo se stát spousta jiných věcí. Velký svět je nebezpečný. Nikdo nás tam nezná, nikdo neví, co máme rádi a čeho se bojíme. A tam se teď Šňupálek toulá ve svém starém zeleném klobouku... Ve světě, kde je

navíc i hlídač parku, a to je jeho velký nepřítel. Nebezpečný, strašně nebezpečný nepřítel.

U mostu se muminek zastavil a chmurně zíral do vody. Vtom se jeho ramena zlehka dotkla něčí tlapka. Muminek sebou trhl a otočil se.

„Á, to jsi jenom ty,“ zadrmolil.

„Je mi tak smutno,“ svěřila se slečna Ferka a prosebně se na něho zpod ofiny dívala.

Kolem uší měla věneček z fialek a celé dopoledne se nudila.

Muminek ze sebe vypravil přívětivé, ale trochu nepřítomné brouknutí.

„Budeme si hrát?“ zeptala se slečna Ferka. „Budeme si hrát, že já jsem úžasně krásná a ty mě uneseš?“

„Nevím, jestli na to mám zrovna náladu,“ odpověděl muminek.

Slečna Ferka schlípla uši. Muminek rychle otřel svůj čenich o její a řekl:

„Že jsi úžasně krásná, na to si přece nemusíme hrát, protože taková jsi. A ten únos provedu třeba zítra.“

Červnový den plynul a nastal soumrak.

Horko však bylo pořád stejné.

V suchém žhavém vzduchu hustě poletovaly saze a celá muminí rodina únavou zmalátněla. Nikdo nemluvil a jeden druhého se stranil. Nakonec maminku napadlo, že budou spát na zahradě.

Ustlala všem porůznu na pěkných místech a ke každému loži postavila lampičku, aby se nikdo necítil osamělý.

Mumínek a slečna Ferka se schoulili pod jasmínové keře. Usnout ale nemohli.

Nebyla to normální noc. Panovalo zlověstné ticho.

„Je strašné vedro,“ stěžovala si slečna Ferka. „Jen se převaluju ze strany na stranu, prostěradlo mně vadí — za chvílku začnu myslet na smutné věci.“

„Jsem na tom stejně,“ přisvědčil mumínek.

Posadil se a rozhlédl se po zahradě. Ostatní zřejmě spali a u postelí jim pokojně hořely lampy.

Najednou se jasmínové keře prudce zachvěly.